

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

VII. S. Romualdus. Si Spiritu vivimus, SPiritu & ambulemus, non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes. Gal. 5. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

curā geras pro cælo merita cumulādi ; *Breves anni transeunt*, & tu tantum in-
de tribuis somno? *Breves anni transeunt*: & nihilominus tantum vanitati
concedis? *Breves anni transeunt*: &
tantum vitijs indulges? Ah! quæ hæc
stultitia ineffabilis? *Mane semina se-
mentinum Eccl. 11. 6.* Consurge tem-
pestivè, ut ores, ut psallas, ut studeas,
ut agas aliquid ad utilitatem proxi-
mi; tantum enim boni in æternitate
colliges, quantum in tempore semina-
veris.

2. Considera tempus non tantum
esse breve, sed irrevocabile, adeò, ut
quidquid ejus perdis in præsens, per-
ditum sit semper: non redit, non reci-
pitur, & instar aquæ, quæ aliquando
suo alveo decurrit, non revertitur am-
plius. & tu tamen tam exiguum illi
pretium ponis? In morte agnosces, quis
dolor futurus sit illud permisisse
frustra dilabi. O quomodo tunc suspi-
rabis non duntaxat illos annos, quos
nunc negligis, sed eas horas, eas minu-
tias, ea momenta, & minimas tempori-
s particulas, quas modò pudet æsti-
mare, ne non tam amans quàm parcus
videaris. Et tamè quid ait Dominus de
hoc loquens? *Particula boni domi non te*

pretereat. Eccl. 14. 14. Ecce num pre-
tiosum sit tempus. Tu effluere illud
finis ad instar aquæ; & ille præcipit, ut
in pretio habeas ad instar auri, ut æsti-
mes etiam minutas particulas. Nec
est quod miteris. Singula temporis mi-
nutiæ, si rite negotieris, majus lucrum
asserre possunt, quàm sit maxima
mundi Monarchia.

3. Considera, quid non faceret u-
nus damnatorum, si magno DEI bene-
ficio denuo suscitatus à capite ordiri
posset vitæ cursum. Credisne tam
sæcorderem fore in usu temporis à DEO
sibi concessi? O quàm ille laboraret,
quàm fatigaret se ipsum, quàm solici-
tè caveret, ne vel punctum temporis
periret utilitati animæ suæ? Id verò
illi non conceditur, quid igitur fiet, si
tunc primum æstimare tempus cape-
ris, cum illud recuperari non potest?
Dic ergo sæpe intra te ipsum cum bea-
to Job. *Semitam, per quam non rever-
tar, ambulo.* Semita est vita hominis,
quæ non nisi semel calcatur, qui novit
uti occasione opportunâ ditandi se i-
psum, & faciendi profectum, beatus
est; qui hanc negligit, æternum redire
non potest ad corrigendum errorem.

VII.

S. Romualdus.

*Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus, non efficiamur inania glo-
ria cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes. Gal. 5. 25.*

1. Considera, quemadmodum cor-
pus tuum, in omni actione suâ mo-
vetur ab animâ, ita animam quodq; tuam
in omni actione suâ movendam à Spi-
ritu

ritu sancto: quia uti anima corporis, ita Spiritus sanctus vita est animæ. quod si ita se res habeat, ut quid in tuis actibus alio spiritu regi te finis, nempe proprio spiritu? Spiritus Domini est, qui solus dirigere debet intellectum, quia spiritus proprius, tuus, in quâ genius fluctuans, instabilis, & inquietus est, nec habet aliquid solidi: *Sicut parituriens cor tuum phantasias patitur, nisi ab Altissimo fuerit emissa visitatio. Eccl. 34. 6.* Et Spiritus Domini est, qui etiam movere debet voluntatem, non spiritus proprius, naturalis, inquam, propensio, quam sentis ad illos tuos actus, quicunque fuerint. Aliàs de illorum eris numero, *qui ambulant in vanitate sensus sui: Eph. 4.* ita ut si ille tuus naturalis affectus malus non sit, factem vanus, inutilis & instabilis sit, nec meriti quidquam habeat. Vis ita ambulare, ut omnes tui actus seu passus animæ recto tramite te ad paradysum deducant? sine te dirigi, & moveri à solo Spiritu sancto: *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. Ps. 142.* Anima intellectu & voluntate constat, atque ita tam intellectum quam voluntatem ambulare oportet in virtute illius, qui utriusque est anima, videlicet Divini Spiritus: *Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus.*

2. Considera, si unicè regi te convenit à Spiritu S. longè minus te regendum ab ullo spiritu, qui Sancto adversetur, & qui sunt isti? sunt tria illa vitia, quæ præ aliis sunt purè spiritualia. Vana gloria, Ira, Invidia. Ideo, cum dixisset Apostolus: *Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus,*

mox subjunxit: *non efficiamur inanis gloria cupidi, invicem provocantes, invicem iridentes.* Hi sunt tres illi spiritus, qui potiorum movent humani generis partem. Illi ipsi, qui cum maximè Spirituales nominantur, nunquam nihil ferè habent de Spiritu, quàm tria hæc vitia, quæ in illis tyrannidem exercent. Videbis ex his facere eleemosynas, alios studere, alios laborare, & in pulpitis disfluere sudore, sed non nisi ad captandam auram popularem: *Dilexerunt gloriam hominum magis, quam gloriam Dei. Io. 12. 43.* Videbis eos agere poenitentias etiam austerissimas, deinde verò non ferè contemptum etiam levissimum, contentiosos, iracundos, sempèrque promptos ad vindictam. Videbis intentos promovendo cultui Divino in administratione Sacramentorum, aliisque doctrinæ & pietatis Exercitiis maximi meriti. Sed deinde cernes invidos: adeò, ut neminem ferant, qui illis possit æquari. O quam facile contingit unum horum spirituum in sinu animæ recondi, qui non solum eam regat & moveat, sed etiam exagitet. Hoc foret funestissimum signum. Si enim, *qui Spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei.* Quid erit, qui agitur spiritibus adeò diversis? Tunc aliquis *Agitur,* cum vellet aliquid, sed vi quadam majore rapitur ad aliud volendum. Vellet esse humiles, mortificati, modesti, benigni, quia cognoscunt ita conditioni status sui convenire. Sed non sunt, et si velint: *aguntur.* Dici nequit, quantum inter sit tribus istis maledictis spiritibus infringi tam violentam potentiam.

3. Con-

3. Considera, quàm malignus sit spiritus vanæ gloriæ, qui ideo spiritus vocatur, quia proprium ipsi est Inflare. Implet te vanitate, quia ad id avidè procurandum impellit, quod neque solidum, neque verum, nec utile, addeoque vanum est. I. non est solidum; quia gloria ab hominibus profecta quasi flos agri subito marcescet. *Omnis gloria ejus quasi flos agri.* Isa. 40. II. Non est verum, quia vera gloria tibi inest, & ita pariter te perficit. *Gloria nostra hæc est testimonium bonæ conscientia.* 2. Cor. 1. Et non consistit in bonâ existimatione, quam de te homines conceperunt, etsi omnes unanimi consensu supra seipfos te effert. Hoc non est nisi imaginarium simulacrum, idolum vanum. *Populus verò meus mutavit gloriam suam in idolum.* Jer. 2. 12. III. Non est utile, quia nihil omnino conducit ad consecutionem ultimi finis, qui est gloria Paradisi: potius ab illa te impedit: *Recepisti mercedem tuam.* Adverte tamen non dici: *Non habeamus inanem gloriam, sed: non efficiamur inanem gloria cupidi.* Quia gloria sequitur etiam fugientem. Sufficit ergo, ut, si illam admittere fueris coactus, non aestimes, non ames, non inleris, quasi idcirco dignior gloria, quia illa non quærenti offertur. Hoc enim jam est ejus desiderium inchoatum. Dic; nec propter te cæpi, nec propter te desinam, ut qui gloria suæ curam Deo penitus relinquit. *Ego autem non quero gloriam meam: est, qui querat, & judicet.* Joan. 8. 50. Dei iudicium esto, quando

A. P. Pauli Segneri Manna Anima.

tibi conveniat aut non conveniat esse laudatum.

4. Considera, quàm malignus sit spiritus Iracundiæ, dictus spiritus, quia proprium illi est esse impetuosum. *Impetum concitati spiritus ferre quis poterit?* Prov. 18. 14. Agit te irixas præcipitem, itaque facit, ut dum vis lædere, ipse lædatis. *Perdis animam tuam in furore tuo.* Job. 18. 14. Siquidem uno ictu tria tollit maxima bona: pacè cordis, pacè cum proximo, pacem cum Deo. I. Tollit pacem cordis, quia agis ad modum maris, quod navi insultare non potest, quiit turberur. Unde scriptum est: *Non te ergo superet ira, ut aliquem opprimas.* Job. 3. 6. 18. Donec tu alium superes, necesse est te prius superari ab Irâ. An non potior est pax cordis, quàm omnes illæ victoriæ flocci pendendæ, propter quas illius pateris jacturam? *Melior est buccella sicca cum gaudio, quàm domus plena victimis cum jurgio.* Prov. 17. 1.

II. Aufert tibi pacem cum proximo: quia ira tua iram provocat aliorum, & ecce lites. *Qui provocat iras, producit discordias.* Prov. 30. 33. Et tamen ad hanc pacem servandam æquum omnino esset privare te ipsum multis etiam justis designationibus animi, illi postponendo, si necesse foret, etiam jejunia, flagella, aliæque similia virtutum opera, quæ sine dubio charitati cedunt, quam Dominus voluit proprio suo cultui anteferrî: *Miserericordiam volo & non Sacrificium.* Os. 6. 6.

G

III. Am-

III. Aufert tibi pacem cum DEO : quia, dum ita semper es promptus ad tuendum te ipsum, illi non satis fidere videris : *Dalocum ira.* Rom. 12. Ira Divina est ejus Justitia, quæ sine dubio causam tuam defender. Sed convenit, ut illi des tempus : Non enim est ira præceps, ut tua, sed est ira tranquilla : *Cum tranquillitate iudicas.* Sap. 22. Tu igitur, cum illam tam audacter prævertis, quid aliud agis, quam quòd illam provocas contra te ipsum? Vide ergo, an non hic spiritus Iracundia sit spiritus perniciosus.

5. Considera, quàm pariter malignus sit spiritus Invidia, dictus spiritus, quia proprietatem habet siccandi. *Spiritus tristis exiccat ossa.* Prov. 17. Quomodo tu redigi potes ad tam miserum statum, ut alterius exaltatione tristeris, quasi illa in tui cedat contemptum? Te subito omnis virtus discruciat, quia scriptum est : *Putredo ossum invidia.* Prov. 14. An notasti aliquando, quod genus mali sit putredo? Malum est, quod nascitur de bono non suo. Imò quòd partes sunt magis delicatæ, carnosæ, pingues, eò magis illam producunt. Itaque invidia putredo nominatur, quia de bono nascitur alieno. O putredinem, quæ non solum corrumpit, & dolet, sed & nauseam procreat! nonne pudor est, inde te lumere occasionem tristandi, unde deberes maxime lætari? Si multi sunt, qui gloriam DEO reddant, numquid eò melius est? *Quis tribuat, ut omnis populus propheter?* ajebat Moyses, cum audivit spiritum suum multis a-

lijs communicatum. *Num. 11. 29.* Ita te quoque loqui oportet, præsertim si consideres Iracundiam illi dominari, qui sensum perdidit, Invidiam verò, qui eum nondam acquisivit: *Strulum interficit Iracundia, & parvulum occidit invidia.* Job. 5. 2. Igitur festina. Putredo malum est, quod semper crecit, crescitque velociter: unde & cito, & sine miseratione curandum. Nec ferro parcendum nec igni. Cum advertis te deliquisse per vilem actum invidiæ, alterius laudibus indignando, aut eas deprimendo, graviore quadam penâ te castiga, itaque putredinem interfice prius, quàm ipsa te interficiat usque ad ossa penetrando.

6. Considera Iracundiam & invidiam duos esse pestilentes surculos nimii amoris, quo afficeris ad gloriam humanam. Hanc enim si sperneres, non tam grave tibi foret, si ve quòd tibi infra alios consistendum sit, & sic non tantà irâ effervesces: vel quòd alij supra te consistant: & sic non tantà invidiâ tabesceres: Ideo Apostolus, postquam dixit: *Non efficiamur inanis gloriæ cupidi.* statim adjecit quasi explicando id ipsum, *invicem provocantes, invicem invidentes.* Oporter igitur tollere radicem, atque ita toti malo promptum asferre remedium. Non tantùm cape fastidium gloriæ humanæ, sed etiam horrorem, considerando, quantum ejus amor virtuti nocet. Et in hunc finem constituto ante oculos crucifixo perpende, quomodo ipse in hoc truncò omnem conculcaverit gloriam, & scopum se posuerit

fuerit inimicis, in quem Ira & Invidia
ecla sua exonerarent, ut tu contra duo
hæc vitia odium conciperes, quàm po-
ses, maximum, dum vides illa bono

tuo JESU attulisse mortem, Iram Sa-
cerdotum, qui ejus prædicatione va-
pularunt, & Invidia scribarum, quos
suis prodigijs offendit.

VIII.

*Homo sapiens in omnibus metuet, & in die delictorum astendet ab in-
ertia. Eccl. 18. 17.*

1. Considera, quàm proprium sit sa-
pientis timere: nam quò quis sa-
pientior est, eò plura pericula cognos-
cit in viâ Domini, in quâ nemo lecu-
tus est usque ad mortem seu viâ ter-
minum. Sed nota non dici *de omnibus
metuet, sed in omnibus metuet*. Quia
quod ad vitam attinet præteritam, si
debitam adhibuisti diligentiam, etsi
non esset nimia, omne peccatum ritè
confitendi, si curam habuisti verum e-
liciendi dolorem cum proposito; ha-
bes adhuc causam aliquam timendi,
sed majorem sperandi. Unde dicitur:
De propitiato peccato noli esse sine metu.
Non dicitur: *Sis cum metu*: Sed *Noli
esse sine metu*. quæ sunt voces nonni-
hil minuentes. Semper aliquis servan-
dus timor, sed non summus. Summus
timor in iis operibus habendus est,
quæ nunc facis, ut ritè facias. Ita est,
non oportet esse timorem servilem,
qualis est inancipiorum, quæ ad tran-
sira student remigare bene, timore
verberum. Sed oportet esse castum,
qualis est filiorum, qui separationem
patris formidant magis quàm quid-
quam aliud malorum, quod ipsis pos-
sit evenire.

2. Considera, quis effectus esse de-
beat, quem producere in te debet hic
timor, *Timor Domini Sanctus*. Effec-
tus esse debet, ut attendas ab inertiâ,
maximè in diebus delictorum. Efficere
debet hic timor, non ut sis scrupulo-
sus, seu ut timeas, ubi non est ratio ti-
mendi, sed ut sis cautus, ut sis circum-
spectus, ut plurimum attendas non so-
lum à peccato, sed etiam ab inertiâ. O
quanti momenti istud est! Caves pec-
catum, sed non caves otium, tepidita-
tem, tedium, pigritiam, quæ te red-
dunt minùs promptum ad bonum. Si
adhuc agis bene, ne dubita te proximè
acturum malè. Hæc enim pessima est
naturæ nostræ vitiatæ conditio, ut, nisi
vi majore frenaveris, instar equi indo-
miti præceps ruat.

3. Considera hanc attentionem sin-
gulari modo requiri in diebus delicto-
rum, quia pronius tunc est impetu tor-
rentis rapi. Qui sunt autem hi dies de-
lictorum, nisi qui nunc fluunt, Baccha-
nalianum? Isti sunt, quibus data videtur
publica licentia solum indulgendi ge-
nio, confabulandi, bibendi crapulam,
saltus exercendi histrionicos, Vene-
rem sequendi, audendi quidvis, &